

„ER DETTE EN BOG?“

VANDRING

VII POLSKE BOGKUNST FESTIVAL 2003

BOGENS GRUNDFORM har ikke ændret sig meget gennem de seneste århundreder. De bøger, som Kunstindustrimuseet præsenterede fra 6.10.-6.11.2005, har dog gjort denne antagelse til skamme. Her så vi et helt andet koncept for, hvad bogen kan rumme. Det blev en kunstnerisk oplevelse af nye visuelle dimensioner.

Pawel Zemcik, Brno,
grafiker, bogdesigner.
„**Bog transformation**“.
I. PRIS.

Til denne installation har kunstneren valgt en bog. Dernæst har han brugt det samme papir i samme omfang, som i den oprindelige trykte bog. Men teksten her er ikke trykt, idet den er transformeret til bogstaver i det samme snit, som bogen oprindeligt var trykt med. Dog er bogstaverne blevet væsentligt større. Teksten i æsken starter med den første sætning fra bogen, og har det antal bogstaver, det var muligt at klippe i den givne mængde papir.

Format:

55,8 x 43,8 x 8,5 cm

På udstillingen viste 30 polske bogkunstnere grænseoverskridende fortolkninger af, hvad bøger og kunst er. Kunstnerne udfordrede traditioner og forventninger med kunstneriske eksperimenter.

I 1994 startede den første „Festiwal ksiałki artystycznej“, „Kunstnernes Bogfestival“, på Galleri DAP i Warszawa. Siden har en tilsvarende festival været afholdt hvert år på forskellige gallerier i Polen og i det øvrige Europa. Kunstindustri-museets udstilling viste de bedste „bøger“ fra den VII Internationale Festival for Bogkunst 2003-2005, med undertitlen VANDRING.

„Læsning er som en vandring gennem labyrinter af bogstaver, linjer, tegn, metaforer, ideer, det er at kæmpe sig gennem sider, omslag, papir, farver...“
(Radoslaw Nowakowski).

Maciej Jablonski,
kunstner, grafiker.
„**Definition af en bog**“.
Skulpturelt objekt.
Natursten og håndlavet
papir.

Udstillingen „Vandring“ var ikke kun et tema for kunstneriske bogobjekter. For første gang var det også en reel vandredudstilling til gallerier, biblioteker og museer i andre lande. Denne vandring har skabt internationale kontakter og dialog mellem kunstnere. I konkurrencen deltog også kunstnere fra udlandet.

I et forsøg på at nærme sig en definition af begrebet „bogkunst“ eller „kunstbog“ skriver Andrzej Bednarczyk i det polske udstillingskatalog:

„ ... For at besvare spørgsmålet om, hvad 'bogkunst' er, er jeg til at begynde med nødt til at definere, hvad en bog er, og det vil jeg gøre ved at vise dens bestanddele. De er:

Katarzyna Szpillkowska,
grafiker, illustrator.
„Vejsidens eventyr“
(Roadside fables).

II. PRIS.

Projektet er resultatet af en proces: bevægelsen, vejen. Skrevet og fortalt af børn om, hvad de har hørt, set og oplevet på vejen til mødet med kunstneren. Eventyrene, som blev resultatet, er samlet i denne kunstbog. Bogen er som et stykke legetøj.

Papir, træ: leporello.

77 sider. Format:

22 x 22 x 15 cm

1. det verbale indhold
2. den grafiske fremtræden
3. den fysiske håndgribelighed
4. den fortløbende læseproces

Jeg vil gerne nævne, at digitalt indspillet litteratur, som for nylig er kommet frem, ikke betyder nogen fundamentale ændringer, bortset fra én: det er nødvendigt at have et elektronisk apparat, før læseprocessen kan begynde.

Hvis vi giver disse fire kategorier formen af fire hjørner i en tetrahedron (figur bestående af fire ens trekantede, hvor den ene danner bunden, og de tre andre

Crazyňa Brylewska,

kunstner.

III. PRIS

„Bogen til

William Blake“.

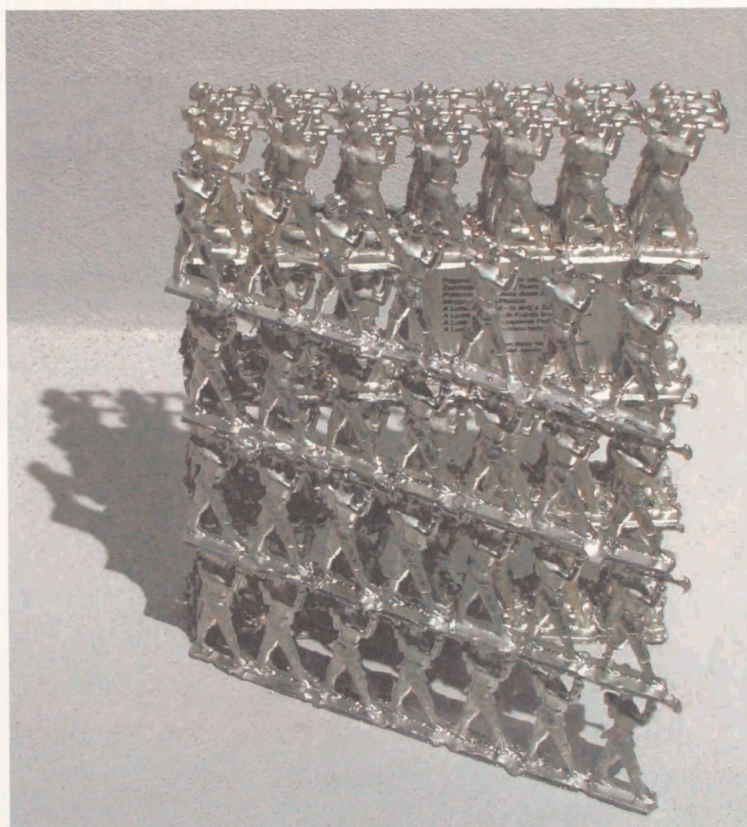
Kun som omslag.

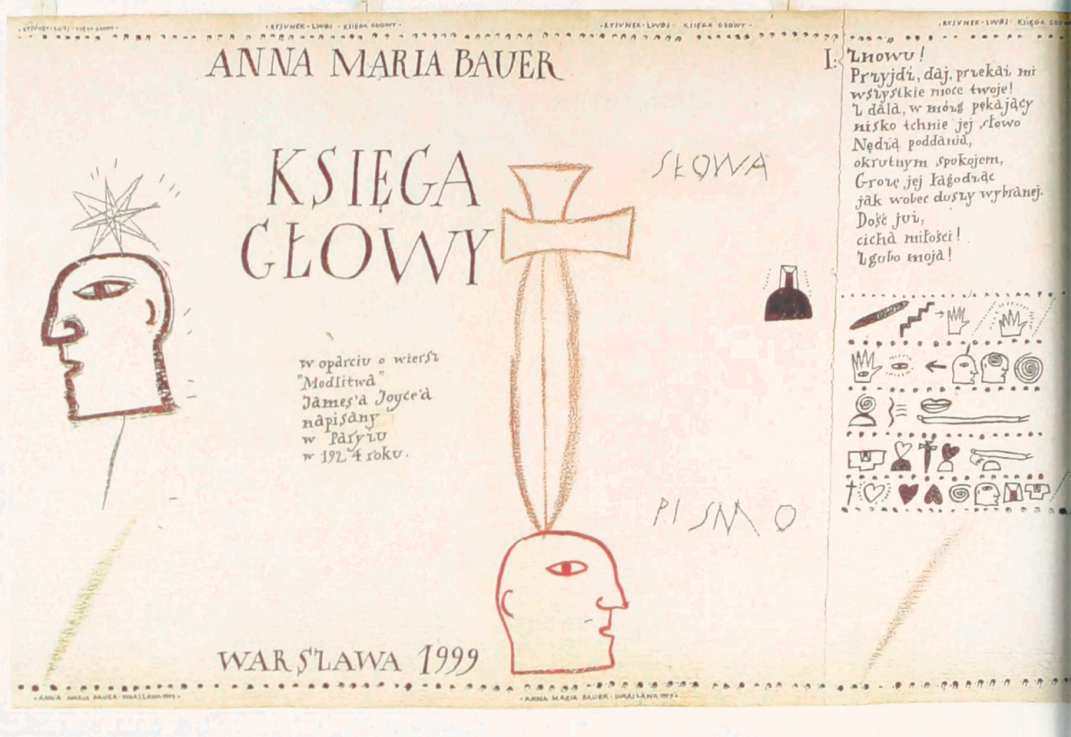
Skulptur.

Metallafstøbning.

Format: 26 x 21,5 cm

(foldet sammen).

siderne, så figuren ender i en spids (red.)), så får vi en model, der indeholder bogens identitet. De fire hjørner udgør grænserne for bogens identitet; når vi nærmer os hjørnerne, fortøner bogens identitet sig for helt at forsvinde ved spidsen.

Grænsen for 1, det verbale indhold, nås, når et ord ikke længere har hverken grafisk form eller nogen anden substans – så er det ikke længere en bog.

Grænsen for 2, den grafiske fremtræden, nås, når et bogstav, en illustration eller andre former for optagelse af et litterært indhold ikke gengiver ord, men i sin fremtræden bliver reduceret til alene at være et tegn. Så er det et grafisk tryk – og ikke længere en bog.

Anna Maria Bauer, grafiker, illustrator. „Hovedbog“ med digt af James Joyce. Kodet-afkodet hemmelig tekst – ord. Personligt sprog. Vi opfatter teksten forskelligt. Tapetrulle. Tegnet med tusch og kridt.

Alicja Slowikowska,
 kunstner, tekstil-
 designer (kurator for
 BookArt)
 „Spiral“.
 Transparent håndlavet
 papirbånd med tekst.
 Skulpturelt objekt.

Maciej Jablonski,
 kunstner, grafiker.
 „Definition af en bog“.
 Skulpturelt objekt.
 Relief, papir.

Grænsen for 3, den fysiske håndgribelighed, nås, når en bog bliver et objekt (en skulptur) ved at bruge associationer forbundet med dens substantielle form (volumen, rulle) – så er det ikke længere en bog.

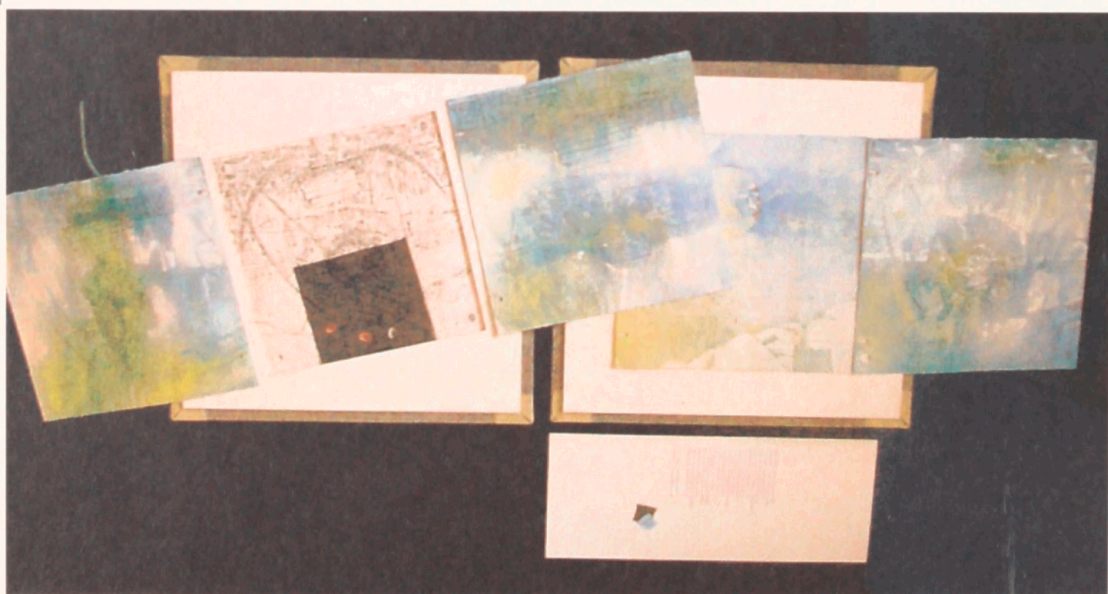
Grænsen for 4, den fortløbende læseproces, nås, når det ikke længere er nødvendigt at involvere sig i læsning eller anden gradvis tilegnelse af et værks indhold i løbet af en vis tid, fordi hele indholdet bliver præsenteret på én gang – så er det ikke længere en bog.

Kombinationen af forestillingen om 'bog' med forestillingen om 'kunst' tilintetgør ikke denne model, men ændrer dog de forskellige bestanddeles indbyrdes relationer.

Marek Gajewski,
kunstner, grafiker,
digter.

„Mellem“ –
digtsamling i æske.
Æske til ting, som er
vigtige, men glemt af
alle – et sted, hvor man
kan gemme sig for støj
og kaos.

*Indhold: håndlavet,
bemalet papir.*

Jozef Wilkon, maler,
kunsthistoriker, sceno-
graf.

„Bog med vinger“.

Fuglen er fri – bogen er
fri. Flyv ind i bogens
verden som en fri fugl,
og lad den folde vinger-
ne ud, når du åbner
den. ...

(En hvid krage er et
polsk symbol for en
sjælden og unik bog
(red.))

Fyrretræsskulptur.

Format: 55 x 60 cm
(2 x 30 cm).

- wy amilton do figuracji, jak nie to, nieaktyna po przenie i Paży
 przepowiedni s.t. i tylo mainy relacja między tek to rytm: - w s.,
 - wotni, - dnie stony barykady: 1) realistyczna 2) dekoracyjna i, - prawca WYŁACZOK

- GO ŚRODKA! jak się nie jest realisty, - to się jest Lektorom.

Wzrosty zastawtem spory harnie Duchowi (Duchow) Cezar (Cezar) i nie było
 - tak nie POKWITOWANIA.

. iedawtem wiec, - rozsypaniem, - p.

- Tugimatem się lardzo grubym konturam, rozsypaniem ze sobą
 - tożsamość, modelunka, GABKA ROZPACZY wyłatem horyzont
 - postawtem się nawet, - w reu- swemu neposobieniu! - solizyphorem
 - printile! - Cizko, bogini, przenie cichu przy spothaniu smiertel
 - tonichu, chęty i bardzo łód doświadczenia; mofex się zjawie w M
 - def poteci. Nieś XIII, ZWROT ODYSA

I bogens tilfælde er alle visuelle og substantielle elementer underlagt præsentation af ord.

I tilfældet 'bogkunst' derimod er alle 'dimensionerne' ved bogens identitet ligestillede, alle er lige uundværlige elementer i kompositionen. Denne ligestilling skaber et udtryk, som bliver verbalt-grafisk-fysisk fortløbende, og et sådant udtryk ligger tæt på den naturlige samtale mellem mennesker, hvor kommunikationen skabes gennem den

talendes figur, gestik, intonation og ord ..."

Polsk Bogkunst (www.bookart.pl) er en kategori baseret på en rig tradition, der kan føres tilbage til den eksperimenterende kunst- og poesi-avantgarde i begyndelsen af det 20. årh.

I kataloget til „Vandring“ skriver Andrzej Bartczak: „De åbne muligheder for at agere inden for begrebet „kunst-bog“, er på den ene side intellektuelt

modłę si... ciebie
jaka to... religia
w któr... ci s... usta

vidtfavnende med muligheden for akkumuleret betydning, på den anden side materielt sensuel og derfor forførende. På trods af det kaos, som fraværet af bogens traditionelle funktion skaber, og til trods for en urimelig mængde af for ensartede kunstobjekter formulerer disse muligheder nye spørgsmål og problemer ... Maksimen 'habent sua fata libelli' ('bøger har deres egen skæbne') kan forstås på nye måder. Måske er kunstbogen, ligesom en digital tekstoptyagelse, det næste stadium i denne skæbne? ...

Den syvende festival, denne gang kaldet „Vandring“, præsenterer endnu en gang en overflod af bogformer, både traditionelle og strukturer, der ligger meget fjernt fra den accepterede stereotypi; former, der synes at have meget lidt at gøre med den traditionelle forestilling om en

Agnieszka Zawada,
grafiker.

„Digt“.

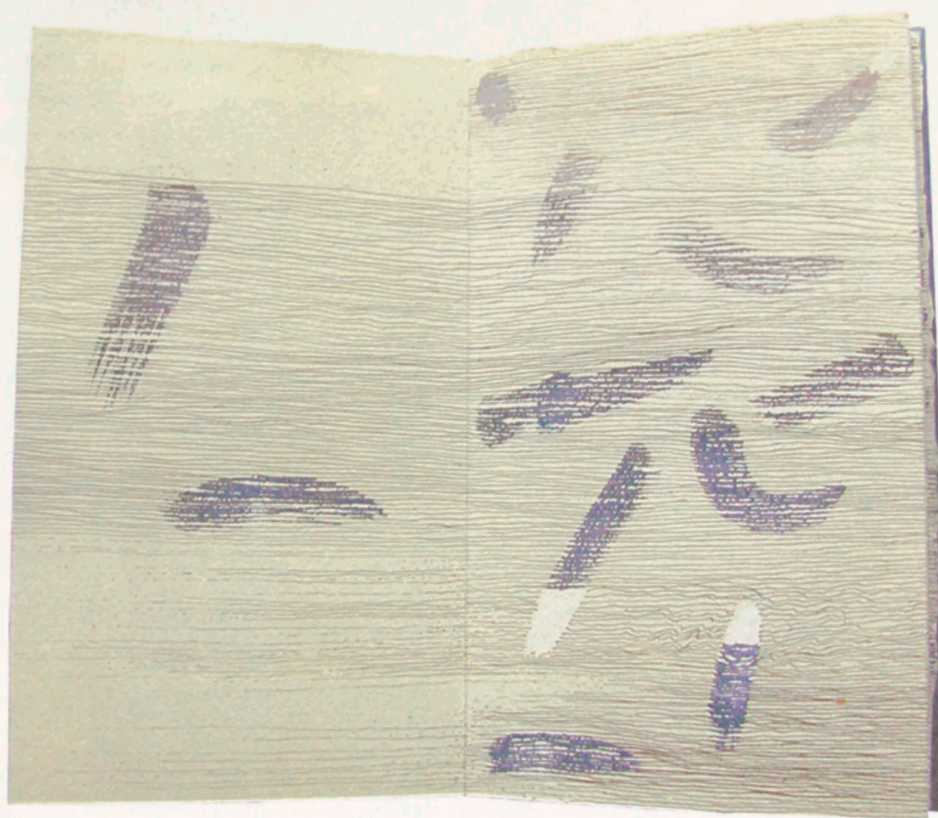
Trykt på tekstiler og
kalkepapir.

Format: 20 x 22 cm

Dariusz Kaca, kunstner,
grafiker. „Odysee“.
Teksten er sat med
håndsats.

„Bogen“ begynder med tekst i forskellige grå toner. Senere tilføjes penselstrøg med hvid og grå tusch, som gradvis bliver mørkere med „patineret“ effekt. Efterhånden vokser det dramatiske udtryk gennem flere elementer og mørkere baggrundsfarve.

Format: 20 x 104 cm

bog. I sin yderste konsekvens bruges universelle form- og strukturelementer (fx rytme), som inkorporeres i det semantiske bogbegreb, skønt de som universelle objekter refererer til kunst ...“.

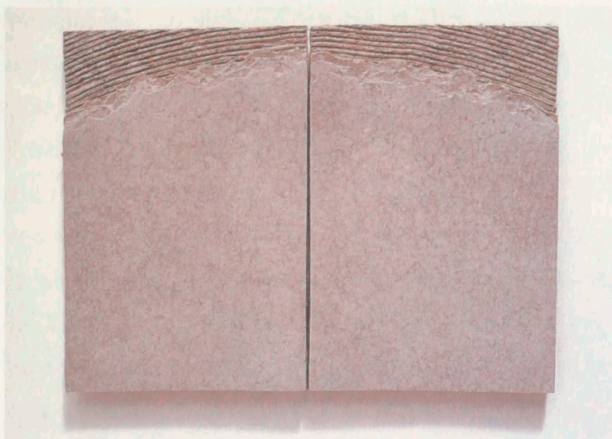
Bogkunstnerne har skabt bogobjekter med alle elementer: Tekst, form, billeder som integrerede og uadskillelige dele. Der er også værker, der nærmer sig skulptur og arkitektonisk form.

De udstillede bøger har forskellige karakterer af litterære eksperimenter,

unika, objekter, kunstneriske og bibliofile bøger.

Alle 30 kunstnere fabulerer i forskellig form med fantasien som udgangspunkt. Nogle tager de kendte forfatteres værker: James Joyce, William Blake, Lewis Carroll. Andre benytter selvskrevne digte, tegninger, originale tryk, fotos, håndtegninger, håndlavet papir. Der er en rigdom i opfattelser af form og fabulering i hver kunstners fantasirige verden. Værker med fragmenter af ord eller blot bogstaver.

Jolanta Wagner, tekstil-
og papirkunstner.
„Mappen, en dagbog“.
Del af mappen.
*Håndlavet, genbrugs-
papir. Egen teknik.*

Tomasz Gagala,
billedkunstner.
„Tavle“.
*Skulpturelt objekt.
Relief, papir, glas.*
Format: 33,5 x 33,5 cm

Man kan vandre ind i bogens univers, som en af udstillerne, Radoslaw Nowakowski, beskriver:

„Forestil dig, at du besøger et fremmed land. Du rejser med toget og begår en fejl, står af for tidligt på en forkert station. Nu er du i en fremmed by og har fire timer til det næste tog går. Du kan vente på stationen eller gå en tur. Det er en varm solskinsdag, så du beslutter at gå en tur. Du iagttager gadelivet og de fremmede huse i gaderne, mens en række associationer opstår. At gå er som at

læse: Gaden er som en lang sætning, at gå på den er som at læse – eller måske som at skrive.“

Gaden her er en metafor for, hvordan vi oplever visuel læsning af bøger. De lyse og mørke sider. Egne, andre verdener og kulturer. Afstanden mellem ord og billeder. Sammen, hver for sig. Skarp-uskarp.

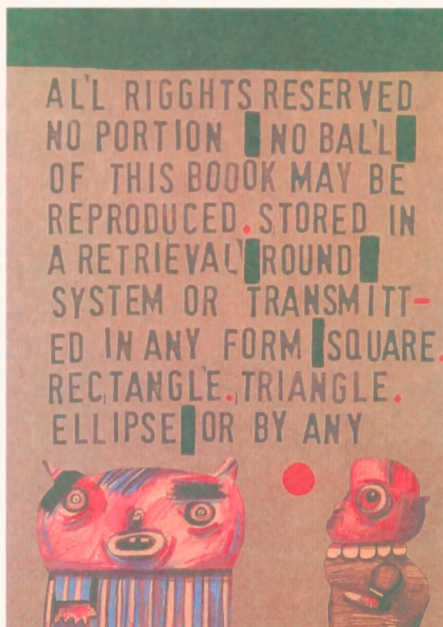
Vi ser i dag bogen forandre sig fra traditionel bog, trykt på papir, til cd-rom, en chip i en mobiltelefon, på skærm, i

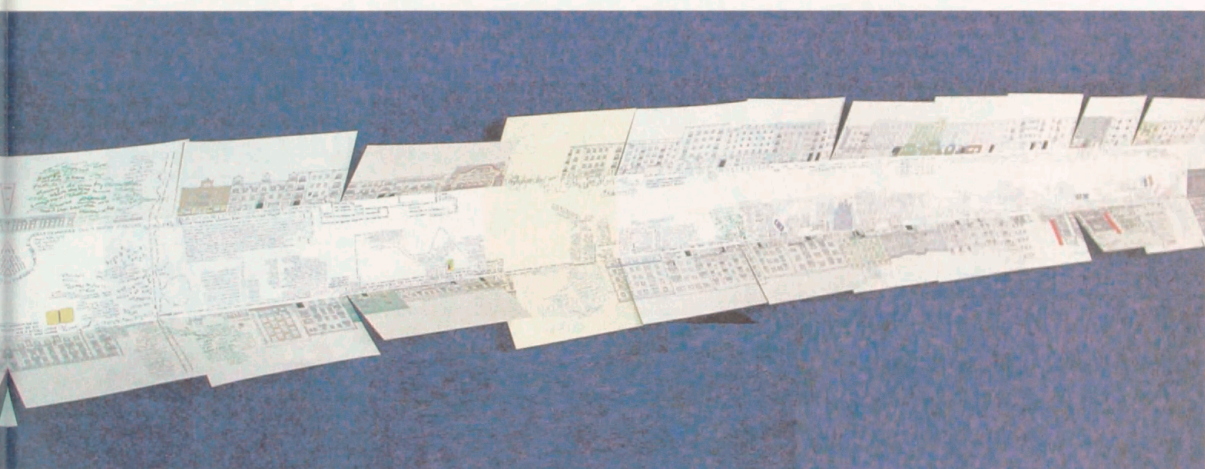
Monika Krause, grafiker.

„Bobler“. Egen tekst. Absurd verden. -

Boblende land. Sjov-alvor. Alt under kontrol. Regler Pir2 og 2Pir.

Mixed media. Format: 32 x 23 cm

Radek Nowakowski, arkitekt,
oversætter, forfatter, forlægger
(initiativtageren til „BookArt”)
„Sienkiewicz Gaden“.

Vandring gennem byen.

Foldeud-bog med egen tekst og
tegninger. Sprog: polsk, engelsk,
esperanto.

Trykt på 200 g papir. Pakket i træ-
æske, betrukket med canvas.

Format: 17,5 x 32 cm (sammenfol-
det), 48 x 1058 cm (udfoldet).

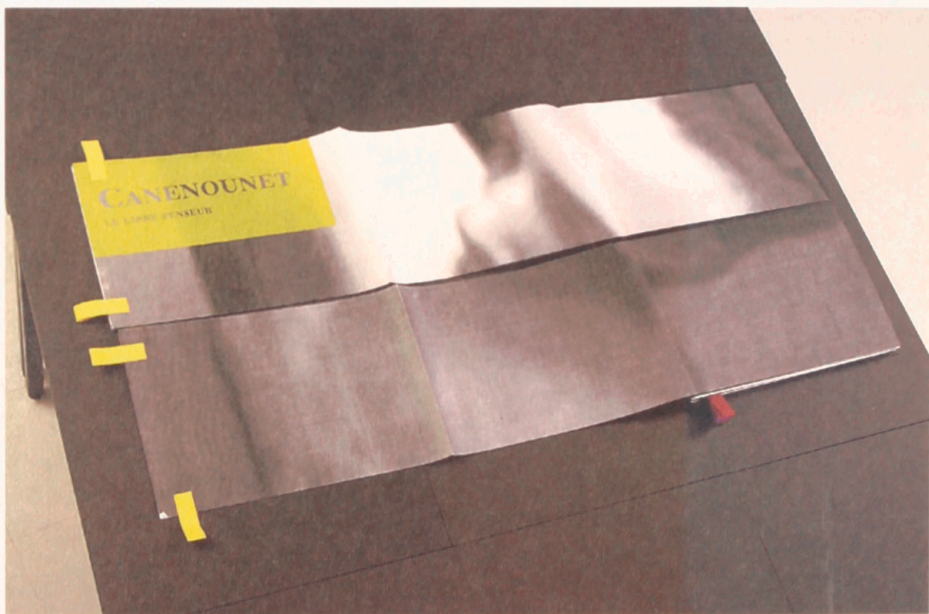
Maxime Doucet, grafiker, Montreal.

„4 Fables: en+en+en+en“. Udmærkelse.

Fablerne afspejler hans angst for konformitet i samfundet.

Bondy paper, gummi, fernis, digitalt foto, s/h laser, fotokopi, silketryk.

Format: 32 x 46 x 2,5 cm (sammenfoldet), 180 x 136,5 cm (udfoldet).

akustisk form? Hvor langt vil forandringen gå?

Men så findes der heldigvis også kunstbogen – en delikatesse, et unikt objekt, som et katalog kun kan give en svag afglans af.

„Det er vort håb, at denne udstilling vil minde Dem om den simple, men forlængst glemte kendsgerning, at bogstavet i skriftens begyndelse var en hieroglyf eller et simpelt tegn. De præsenterede værker er „ ... but an attempt to seam together what has been torn apart ...“ “

Alicja Slowikowska og Radoslaw Nowakowski.

God tur ...

GRAZYNA SCHINDLER er grafisk designer.

Joanna Stokowska,
grafiker, indretnings-
arkitekt, kunstner.

„Paperbook“.

Ingen billeder, ingen
ord – man skal kun røre
og mærke ...

Håndlavet papir.

Format: 15 x 19 cm